

[Schmidt.]

slog den nye Ordning, havde overvejet, om det ikke vilde være bedre med særskilt Ret, men saa syntes han, at det alligevel var bedre, om man kunde forliges inden for en fælles Skolekommission. Jeg synes, at det er det, der er Fejlen, naar man giver Love, at saa tilrettelægges man ikke, hvorledes Frivilligheden har de bedste Kaar, men saa præciserer man Rettighederne, og saa afgrænser man. Jeg mener, at det, der gøres ved dette Forslag, er det rette.

Det ærede Medlem Hr. A. Svensson har jo nok talt om en Stat inden for Staten og om Isolationsbestræbelser fra vor Side, men dog i Grunden kun for historisk at eftervise, at han altid selv har ment, at det rigtige var tyske Skolekommissioner for tyske Skoler. Derfor skal jeg ikke gaa ind paa disse Tanker; som jeg holder for forkerte, og som man jo ogsaa er kommet bort fra.

Ved Lovforslagets Bestemmelse om en egen Skolekonsulent, beskikket som Raadgiver for de tyske Skoler i alle pædagogiske og undervisningsmæssige Spørgsmaal, imødekommes et andet Ønske, som vi i nogle Aar har næret.

Gennemføres disse to Bestemmelser, hvad jeg maa antage, vil Folkegruppens Ret til Selvstyre i egentlige nationalkulturelle Anliggender være anerkendt. Det kan paa ingen Maade skade, men kun gavne Forholdet mellem de to Folkeslag, saaledes som det allerede er erkendt.

Jeg skal derefter fremsætte nogle Bemærkninger til selve Lovforslaget, nærmest for at gøre opmærksom paa, at Lovforslagets Mening og Tendens paa nogle Punkter maaske ikke tilstrækkeligt klart kommer til Udtryk og ikke tilstrækkeligt garanteres.

Der er jo givet mig Tilsagn om Plads i det Udvalg, som formodentlig vil komme til at beskæftige sig med Lovforslaget, og vi kan saa der drøfte, hvorledes det bedst kan rettes.

Allerførst vil jeg gøre opmærksom paa, hvad der allerede er blevet henvist til af andre Talere, at der findes Skolekommissioner i Kommuner med tysk Skoleafdeling, i hvilke der ingen tysk Repræsentant findes. Det er ikke helt rigtigt, hvad det ærede Medlem Hr. Kristian Nygaard bemærkede, at der ikke maatte være det, og det er vor egen Skyld. Der findes nemlig ikke blot den Bestemmelse, at naar 20 pCt. af Forældrene ønsker en tysk Skole, saa skal den oprettes, og i det Tilfælde maa det være muligt at faa en Repræsentant der, men der findes jo ogsaa den Bestemmelse, at hvor der ikke

er 20 pCt., maaske kun 5, i store Kommuner, kan det alligevel ske — det er f. Eks. Tilfældet i Ulkebøl Kommune. Derfor er der Mulighed for, at det, som Lovforslaget her tilbyder, ikke kan gennemføres. Da det er Lovforslagets Mening, at det fjerde Medlem af Skolenævnet, der skal tages af Skolekommissionen, skal være en Repræsentant for den tyske Folkegruppe, maa der sørges for, at der udpeges et Medlem af denne Folkegruppe, enten af Ministeren eller direkte af Nævnet.

Desuden vilde det være rimeligt, om Mindretallet paa en eller anden Maade fik Indstillingsret til Skolekonsulentembedet eller i det mindste, at Embedet opslaaes, saaledes at Ansøgere kan melde sig. Man maa ogsaa betænke, at Ministeren maaske ikke altid er underrettet om, hvilke Personer der er Tale om. En vis Føling, en vis Raadføring med Repræsentanter for Mindretallet vil være meget ønskeligt i dette Tilfælde, som Ministeren ogsaa har sagt. Men maaske kunde det ogsaa ordnes direkte ved Loven — det kan man tale om.

Fremdeles vil jeg gøre opmærksom paa, at der kan være Spørgsmaal, som hører ind under Skolekommissionens Kompetence, som ikke er kulturelle, men mere udvortes, finansielle, økonomiske, der stærkt berører Mindretallets kulturelle Rettigheder, som f. Eks. Tilrettelæggelse af hele Skolevæsenet inden for en Kommune, Oprettelse af Skoler o. lign. Det var godt, om Ministeren i saadanne Tilfælde fik Ret til at sørge for, at Lovens Tendens ikke krænkes, og om Mindretallet fik Lejlighed til at gøre sine Anskuelser gældende. Man kunde vel ogsaa udtrykke det saaledes, at Ministeren i slige Tilfælde maatte have en Mægler Opgave. Vi har altid haft det Ønske, at Mindretallets Børn havde Lejlighed til at besøge den nærmeste tysksprogede Mellem-skole eller Real-klasse for de samme Skolepenge som indenbys Børn. Det vilde svare til den Rettighed, som er givet os, at hvor vi ikke har en tysk Kommuneskole i et Sogn, bliver Børnene modtaget i den nærmeste tyske Skole.

Nu ved jeg nok, at Ministeren er af den Mening — han har ogsaa sagt det over for os —, at det vilde være en Begunstigelse, som man ikke kunde forsvare at give. Men det maa nu ikke glemmes, at Adgangen til slige Skoler er meget vanskeligere for Børn af tyske Familier end for Børn af danske Familier. Ellers ved jeg nok, at danske Familier fra Nabosogne ikke uden videre kan besøge alle Skoler for de samme Penge som indenbys Børn. Jeg vil i det mindste gerne udtale dette, skønt jeg nok